

ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการฟ้องคดีอาญาโดยไม่สุจริต ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 161/1¹

ชลิตา บุชา²

จากการศึกษาปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการฟ้องคดีอาญาโดยไม่สุจริตตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 161/1 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงประวัติความเป็นมา ความหมาย แนวคิด และทฤษฎีหลักการดำเนินคดีการฟ้องคดีโดยไม่สุจริตทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ ซึ่งทำให้ผู้ศึกษาได้รับความรู้ความเข้าใจว่า การฟ้องคดีในประเทศไทยนั้นเริ่มต้นจากการที่ให้ราษฎรหรือประชาชนนั้นเป็นผู้ร้องทุกข์และฟ้องคดีด้วยตนเอง จนกระทั่งมีการจัดตั้งกรมอัยการขึ้น และให้อำนาจแก่พนักงานอัยการในการฟ้องคดีตลอดจนถึงปัจจุบัน ซึ่งกฎหมายของประเทศไทยในปัจจุบันได้กำหนดเกี่ยวกับอำนาจในการฟ้องคดีโดยให้พนักงานอัยการและผู้เสียหายเป็นผู้ฟ้องคดี ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 28 และทำให้ผู้ศึกษาทราบและเข้าใจถึงการฟ้องคดีอาญาโดยไม่สุจริตในประเทศไทยที่เกิดขึ้นอยู่บ่อยครั้ง และส่วนมากมักจะพบในความผิดฐานหมิ่นประมาท เช่น คดีหมิ่นแระเขาภูเขา โดยบริษัทผู้ประกอบการเหมืองหินและโรงโม่หินบริเวณเขาภูพานมีการระเบิดทุกวัน เป็นเหตุให้ชาวบ้านได้รับความเดือดร้อนเสียหายที่เกิดจากแรงสั่นสะเทือนและเศษหินที่ตกใส่บ้าน ตลอดจนฝุ่นละอองที่เกิดจากการระเบิด ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนในพื้นที่ดังกล่าว ทำให้ชาวบ้านยื่นหนังสือร้องเรียนไปยังนายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นช่วงเวลาเดียวกันกับที่บริษัทได้ดำเนินการขออนุญาตต่ออายุประทานบัตรทำเหมืองแต่ไม่ได้รับอนุญาต ทางบริษัทจึงนำเหตุจากหนังสือร้องเรียนที่ประชาชนในพื้นที่ยื่นนั้นฟ้องเรียกค่าเสียหายฐานหมิ่นประมาท ทำให้บริษัทเสื่อมเสียชื่อเสียงและอ้างต่อไปว่าการร้องเรียนนั้นเป็นเหตุที่ทำให้บริษัทไม่ได้รับอนุญาตในการประกอบกิจการ แต่ชาวบ้านก็ฟ้องกลับโดยการทำเป็นฟ้องแย้งและระบุว่า การฟ้องของบริษัทเป็นการใช้สิทธิโดยไม่สุจริต และบริษัทก็รู้อยู่แล้วว่าข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในหนังสือร้องเรียนนั้นเป็นเรื่องจริง ชาวบ้านไม่ได้มีเจตนาจะทำให้บริษัทเกิดความเสียหาย เพียงแค่ต้องการให้แก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น หรือคดีบริษัทเลี้ยงไก่ของไทยได้ทำการฟ้องคดีหมิ่นประมาทต่อหญิงสาวซึ่งเป็นนักปกป้องสิทธิมนุษยชนไทยจำนวน 3 คน ที่ได้โพสต์และรีโพสต์ข้อความในโซเชียลมีเดีย 28 ข้อความ ซึ่งเป็นการให้กำลังใจนักปกป้องสิทธิมนุษยชนที่กำลังถูกฟ้องโดยบริษัทดังกล่าว และมีการใส่ลิงก์

¹บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่อง ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการฟ้องคดีอาญาโดยไม่สุจริตตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 161/1 โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์จรัส เล็งวิทยา และคณะกรรมการสอบ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชรินทร์ เทพสุเมธานนท์ และรองศาสตราจารย์เรืองยศ แสนภักดี

²นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนกลาง) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ข่าวที่เผยแพร่โดยฟอร์ตไฟไฟร์เกี่ยวกับคดีนั้น โดยบริษัทดังกล่าวอ้างว่า ข้อความหมิ่นประมาทตามคำฟ้องปรากฏอยู่ในลิงก์ที่เชื่อมต่อไปยังวิดีโอของฟอร์ตไฟไฟร์ซึ่งปรากฏอยู่ในแถลงการณ์ของฟอร์ตไฟไฟร์ และผู้หญิงทั้งสามได้นำมาโพสต์หรือรีโพสต์ในโซเชียลมีเดีย เป็นต้น จากตัวอย่างคดีดังกล่าวข้างต้น เห็นได้ว่าการฟ้องคดีนั้นเป็นการฟ้องคดีอันมีลักษณะเป็นการกลั่นแกล้ง บิดเบือนข้อเท็จจริง ซึ่งการฟ้องคดีนั้นไม่ได้มุ่งแสวงหาความยุติธรรม แต่ฟ้องคดีเพื่อให้บุคคลหนึ่งบุคคลใด หรือคนกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดเกิดความกลัว ไม่กล้าที่จะออกมาเรียกร้อง ร้องเรียน หรือแสดงความคิดเห็นสาธารณะ การฟ้องคดีเหล่านี้ถือเป็นการฟ้องคดีโดยไม่สุจริต หรือเรียกว่า การดำเนินคดีเชิงยุทธศาสตร์เพื่อระงับการมีส่วนร่วมของประชาชนในประเด็นสาธารณะ (Strategic Lawsuit Against Public Participation : SLAPP) ซึ่งการฟ้องคดีเหล่านี้ถือเป็นการฟ้องคดีอันเป็นการคุกคามการใช้สิทธิและเสรีภาพ อันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่บุคคลทุกคนสามารถกระทำได้ตามหลักสิทธิมนุษยชน อันถือเป็นสิทธิที่มนุษย์ทุกคนมีมาตั้งแต่เกิด ไม่มีบุคคลใดสามารถที่จะพรากหรือแยกออกไปได้ และแม้ว่าประเทศไทยจะมีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเกี่ยวกับการฟ้องคดีโดยไม่สุจริตในปี พ.ศ.2562 ซึ่งบัญญัติเป็นมาตรา 161/1 โดยมีบทบัญญัติดังนี้

“ในคดีราษฎรเป็นโจทก์หากความปรากฏต่อศาลเองหรือมีพยานหลักฐานที่ศาลเรียกว่า โจทก์ฟ้องคดีโดยไม่สุจริตหรือโดยบิดเบือนข้อเท็จจริง เพื่อกลั่นแกล้งหรือเอาเปรียบจำเลยหรือโดยมุ่งหวังผลอย่างอื่นยิ่งกว่าประโยชน์ที่พึงได้โดยชอบ ให้ศาลยกฟ้อง และห้ามมิให้โจทก์ยื่นฟ้องในเรื่องเดียวกันนั้นอีก

การฟ้องคดีโดยไม่สุจริตตามวรรคหนึ่งให้หมายความรวมถึงการที่โจทก์จงใจ ฝ่าฝืนคำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลในคดีอาญาอื่นซึ่งถึงที่สุดแล้ว โดยปราศจากเหตุผลอันสมควรด้วย”

แต่ในปัจจุบันก็ยังคงมีการฟ้องคดีโดยไม่สุจริตเกิดขึ้น อีกทั้งในทางปฏิบัติมาตรานี้ก็ไม่ได้ถูกนำมาบังคับใช้ได้จริง และข้อความในฉบับที่ยังคงมีความคลุมเครือซึ่งในส่วนนี้อาจทำให้เกิดปัญหาและช่องว่างในการฟ้องคดีโดยไม่สุจริตได้อยู่ซ้ำๆ และไม่ได้มีการกำหนดรวมไปถึงเกี่ยวกับมาตรการในการเยียวยาผู้ถูกฟ้องคดีโดยไม่สุจริต เพียงกำหนดแต่บทลงโทษของโจทก์ผู้ฟ้องคดีโดยไม่สุจริตเท่านั้น คือ การให้ศาลยกฟ้อง และห้ามโจทก์นำคดีมาฟ้องใหม่เท่านั้น จึงต้องถือว่าหากผู้ถูกฟ้องคดีต้องการจะได้รับค่าเสียหายก็ต้องไปฟ้องเรียกค่าเสียหายเป็นคดีแพ่งแยกต่างหาก อันถือได้ว่าเป็นการเพิ่มภาระค่าใช้จ่ายให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีเหมือนดังเช่นคดีที่ได้ยกมาเป็นตัวอย่างข้างต้น และจะเห็นได้ว่าความมาตราดังกล่าวนั้นถือเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลมากเกินไป ซึ่งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้ให้ความคุ้มครองว่าบุคคลทุกคนต้องได้รับความเสมอภาคกันทางกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน

จากการศึกษาทำให้ทราบว่ากฎหมายเกี่ยวกับการฟ้องคดีอาญาโดยไม่สุจริตตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 161/1 ยังไม่ชัดเจน ไม่ครอบคลุมด้วยกันหลายประการ ซึ่งสรุปได้ ดังนี้

ปัญหาประการที่หนึ่ง ปัญหาการกำหนดให้ราษฎรเท่านั้นห้ามฟ้องคดีโดยไม่สุจริต กรณีตามมาตรา

161/1 เป็นบทบัญญัติถึงการที่ราษฎรฟ้องคดีโดยไม่สุจริตเท่านั้น ไม่ได้กำหนดกรณีที่รัฐซึ่งมีพนักงานอัยการเป็นผู้ฟ้องคดีแทน ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจในการฟ้องคดีเช่นกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 28 ที่ให้อำนาจบุคคลซึ่งมีอำนาจในการฟ้องคดีอาญาต่อศาลไว้ 2 บุคคล กล่าวคือ พนักงานอัยการ และผู้เสียหาย ฉะนั้น จะเห็นได้ว่าบทบัญญัติในมาตรา 161/1 ดังกล่าวไม่ได้กำหนดครอบคลุมไปถึงพนักงานอัยการด้วย ซึ่งตรงนี้อาจทำให้เกิดช่องว่างในการฟ้องคดีโดยไม่สุจริตได้ เพราะแม้จะมีกฎหมายกำหนดบทลงโทษไว้หากพนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยมิชอบจะต้องมีบทลงโทษ อย่างเช่น มาตรา 157 หรือกรณีเจ้าหน้าที่งานเรียก รับ หรือยอมจะรับสินบนจากผู้ที่จะทำการฟ้องเนื่องจากตนเองไม่สามารถฟ้องได้ ก็มีบทลงโทษเพียง มาตรา 143 หรือมาตรา 201 เท่านั้น แต่ก็อาจทำให้เกิดการฟ้องคดีโดยไม่สุจริตซึ่งเกิดจากพนักงานอัยการได้ เพราะในปัจจุบันการฟ้องคดีโดยไม่สุจริต ฟ้องเพื่อกลั่นแกล้ง หรือบิดเบือนข้อเท็จจริงก็มิได้เกิดขึ้นเฉพาะในคดีที่ราษฎรเป็นโจทก์ฟ้องเท่านั้น แต่สามารถเกิดได้จากการที่รัฐฟ้องคดีด้วย อีกทั้งการที่พนักงานอัยการยื่นฟ้อง ก็ยังต้องทำการไต่สวนมูลฟ้องเพิ่มเติม กรณีตรงนี้ก็ถือเป็นช่องว่างอีกประเด็นหนึ่งที่สามารถทำให้รัฐซึ่งมีพนักงานอัยการเป็นผู้ฟ้องคดีแทนกระทำการฟ้องคดีอาญาโดยไม่สุจริตได้ง่ายมากกว่า แม้จะผ่านกระบวนการกลั่นกรองจากเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมแล้วก็ตาม

ปัญหาประการที่สอง ปัญหาการฟ้องคดีอาญาโดยไม่สุจริต กรณีมีผู้เสียหายหลายคน ทั้งนี้รวมถึงกรณีการขอเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการ กรณีปัญหาดังกล่าวนี้ ตามตัวบทกฎหมาย มาตรา 161/1 มิได้มีกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการเกี่ยวกับกรณีที่มีผู้เสียหายหลายคน หรือกรณีการขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ร่วมไว้ ทำให้ยังคงเกิดความคลุมเครือว่าหากผู้เสียหายคนใดคนหนึ่งมาฟ้องคดีโดยไม่สุจริต ผู้เสียหายรายอื่นจะนำคดีในเรื่องเดียวกันนั้นมาฟ้องได้อีกหรือไม่ หรือกรณีที่ผู้เสียหายฟ้องคดีเองแต่ฟ้องคดีโดยไม่สุจริต ต่อมาศาลมีคำสั่งยกฟ้อง ผู้เสียหายรายนั้นมาขอเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการจะกระทำได้หรือไม่ ปัญหาตรงนี้อาจส่งผลให้มีการฟ้องคดีโดยไม่สุจริตเกิดขึ้นซ้ำๆ เนื่องจากไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้อย่างชัดเจน

ปัญหาประการที่สาม ปัญหาการห้ามมิให้โจทก์ที่ฝ่าฝืนคำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลในคดีอาญาอื่นซึ่งถึงที่สุดแล้วใช้สิทธิในการฟ้องคดีต่อศาล ตามมาตรา 161/1 วรรคสอง กรณีปัญหาดังกล่าวของมาตรา 161/1 นั้น ตามตัวบทได้บัญญัติมีความว่า “การฟ้องคดีโดยไม่สุจริตตามวรรคหนึ่งให้หมายความรวมถึงการที่โจทก์จงใจฝ่าฝืนคำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลในคดีอาญาอื่นซึ่งถึงที่สุดแล้วโดยปราศจากเหตุผลอันสมควรด้วย” ซึ่งหมายความว่า บุคคลต้องคำพิพากษาในคดีอาญาอื่นซึ่งถึงที่สุดแล้วว่าเป็นผู้กระทำความผิด แต่บุคคลนั้นกลับจงใจฝ่าฝืนคำสั่งหรือคำพิพากษาของศาล เช่น การหลบหนีคดี เป็นต้น ตัดสิทธิโจทก์ที่ไม่ยอมรับผลของคำพิพากษาของศาลในคดีแรก บุคคลนั้นจะมาใช้สิทธิทางศาลไม่ได้ ถือว่าเป็นการฟ้องคดีโดยไม่สุจริต เห็นว่าในส่วนนี้เป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลซึ่งต้องได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกันตามหลักสิทธิมนุษยชนและตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

ปัญหาประการที่สี่ ปัญหาการเยียวยาหรือชดเชยค่าเสียหายสำหรับผู้ถูกฟ้องคดีโดยไม่สุจริต จากกรณีปัญหาดังกล่าว เมื่อโจทก์ซึ่งเป็นผู้ฟ้องคดีโดยไม่สุจริตได้ทำการฟ้องคดีต่อจำเลยซึ่งผู้ถูกฟ้องคดี ดังนั้นเมื่อมีเรื่องขึ้นสู่ศาลก็ถือว่ามีการจ่ายเกิดขึ้น ซึ่งจำเลยที่เป็น ผู้ถูกฟ้องคดีโดยไม่สุจริตก็จะมีภาระค่าใช้จ่ายต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นค่าเดินทาง ค่าทนาย และค่าใช้จ่ายอื่นๆอันเกี่ยวกับคดีจากการที่โจทก์นั้นฟ้องคดีตน ฉะนั้นในกรณีการฟ้องคดีโดยไม่สุจริตนี้ถือว่าจำเลยหรือผู้ถูกฟ้องคดีนั้นเป็นผู้เสียหาย แต่เมื่อพิจารณาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 161/1 ก็มีได้มีการกำหนดการเยียวยาหรือชดเชยค่าเสียหายในกรณีผู้ถูกฟ้องคดีโดยไม่สุจริตไว้เป็นการเฉพาะ และเมื่อนำกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง คือ พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ.2544 มาพิจารณาเปรียบเทียบ เห็นว่ามีได้มีการกำหนดการเยียวยาหรือชดเชยค่าเสียหายในกรณีที่จำเลยซึ่งเป็นผู้เสียหายจากการถูกฟ้องคดีโดยไม่สุจริต ดังนั้น หากศาลยกฟ้องในการฟ้องคดีโดยไม่สุจริตของโจทก์ จำเลยซึ่งเป็นผู้ถูกฟ้องคดีโดยไม่สุจริตนั้นกับไม่ได้รับเงินค่าชดเชยความเสียหายใดๆจากการที่โจทก์นั้นฟ้องกลับแก่ตน อีกทั้งยังทำให้จำเลยต้องเสียค่าใช้จ่ายในการสู้คดีโดยใช้เหตุ และทำให้จำเลยต้องไปฟ้องแยกเป็นคดีแพ่งต่อโจทก์ต่างหากเป็นอีกคดีหนึ่งเพื่อเรียกค่าเสียหายจากการที่ตนถูกฟ้องคดีโดยไม่สุจริต อันเป็นการเพิ่มภาระให้แก่จำเลยผู้ถูกฟ้องคดี

จากการศึกษาค้นคว้าปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการฟ้องคดีอาญาโดยไม่สุจริตตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 161/1 ผู้ศึกษาพบว่า มีข้อเสนอแนะ คือ

1. ปัญหาการกำหนดให้ราษฎรเท่านั้นห้ามฟ้องคดีโดยไม่สุจริต

เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิให้แก่บุคคลที่ถูกฟ้องคดีโดยไม่สุจริต และเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนะแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 161/1 วรรคแรก ตอนต้น จากเดิม “ในคดีราษฎรเป็นโจทก์ หากความปรากฏต่อศาลเองหรือมีพยานหลักฐานที่ศาลเรียกว่าโจทก์ฟ้องคดีโดยไม่สุจริตหรือโดยบิดเบือนข้อเท็จจริง เพื่อกลั่นแกล้งหรือเอาเปรียบจำเลยหรือโดยมุ่งหวังผลอย่างอื่นยิ่งกว่าประโยชน์ที่พึงได้โดยชอบ ให้ศาลยกฟ้อง และห้ามมิให้โจทก์ยื่นฟ้องในเรื่องเดียวกันนั้นอีก”

แก้ไขเพิ่มเติมโดยให้เพิ่มข้อความในมาตรา 161/1 วรรคแรก ตอนต้น ดังนี้

“ในคดีราษฎรหรือพนักงานอัยการเป็นโจทก์ หากความปรากฏต่อศาลเองหรือมีพยานหลักฐานที่ศาลเรียกว่าโจทก์ฟ้องคดีโดยไม่สุจริตหรือโดยบิดเบือนข้อเท็จจริง เพื่อกลั่นแกล้งหรือเอาเปรียบจำเลยหรือโดยมุ่งหวังผลอย่างอื่นยิ่งกว่าประโยชน์ที่พึงได้โดยชอบ ให้ศาลยกฟ้อง และห้ามมิให้โจทก์ยื่นฟ้องในเรื่องเดียวกันนั้นอีก”

2. ปัญหาการฟ้องคดีอาญาโดยไม่สุจริต กรณีมีผู้เสียหายหลายคน ทั้งนี้รวมถึงกรณีการขอเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการ

เพื่อให้เกิดความชัดเจน ครอบคลุม และสามารถนำกฎหมายนั้นมาบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และเพื่อเป็นการป้องกันและยับยั้งการฟ้องคดีโดยไม่สุจริตได้อย่างแท้จริง ผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนะแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 161/1 วรรคแรก ตอนท้าย จากเดิมบัญญัติว่า

“ในคดีราษฎรเป็นโจทก์ หากความปรากฏต่อศาลเองหรือมีพยานหลักฐานที่ศาลเรียกว่าโจทก์ฟ้องคดีโดยไม่สุจริตหรือโดยบิดเบือนข้อเท็จจริง เพื่อกลั่นแกล้งหรือเอาเปรียบจำเลยหรือโดยมุ่งหวังผลอย่างอื่น ยิ่งกว่าประโยชน์ที่พึงได้โดยชอบ ให้ศาลยกฟ้อง และห้ามมิให้โจทก์ยื่นฟ้องในเรื่องเดียวกันนั้นอีก”

แก้ไขเพิ่มเติมโดยให้เพิ่มข้อความในมาตรา 161/1 วรรคแรก ตอนท้าย ดังนี้

“ในคดีราษฎรเป็นโจทก์ หากความปรากฏต่อศาลเองหรือมีพยานหลักฐานที่ศาลเรียกว่าโจทก์ฟ้องคดีโดยไม่สุจริตหรือโดยบิดเบือนข้อเท็จจริง เพื่อกลั่นแกล้งหรือเอาเปรียบจำเลยหรือโดยมุ่งหวังผลอย่างอื่น ยิ่งกว่าประโยชน์ที่พึงได้โดยชอบ ให้ศาลมีคำสั่งยกฟ้อง และห้ามมิให้โจทก์ยื่นฟ้องในเรื่องเดียวกันนั้นอีก ตลอดถึงห้ามมิให้ขอเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการ แต่ทั้งนี้ หากมีผู้เสียหายหลายคน ไม่ตัดสิทธิผู้เสียหายคนอื่นที่จะนำคดีในเรื่องเดียวกันนั้นมาฟ้อง”

3. ปัญหาการห้ามมิให้โจทก์ที่ฝ่าฝืนคำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลในคดีอาญาอื่นซึ่งถึงที่สุดแล้วใช้สิทธิในการฟ้องคดีต่อศาล ตามมาตรา 161/1 วรรคสอง

เพื่อให้สอดคล้องกับหลักแนวความคิดความเสมอภาคของบุคคล หลักแนวคิดสิทธิมนุษยชน หลักแนวความคิดคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ และตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ซึ่งบุคคลทุกคนจะต้องมีสิทธิและเสรีภาพ มีความเสมอภาค และได้รับความคุ้มครองทางกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน ผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนะแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 161/1 วรรคสองจากเดิมบัญญัติว่า

“การฟ้องคดีโดยไม่สุจริตตามวรรคหนึ่งให้หมายความรวมถึงการที่โจทก์จงใจฝ่าฝืนคำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลในคดีอาญาอื่นซึ่งถึงที่สุดแล้วโดยปราศจากเหตุผลอันสมควรด้วย”

แก้ไขเพิ่มเติมโดยให้เพิ่มข้อความในมาตรา 161/1 วรรคสอง ดังนี้

“การฟ้องคดีโดยไม่สุจริตตามวรรคหนึ่งให้หมายความรวมถึงการที่โจทก์จงใจฝ่าฝืนคำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลในคดีอาญาอื่นซึ่งถึงที่สุดแล้วโดยปราศจากเหตุผลอันสมควรด้วย เว้นแต่ การฝ่าฝืนนั้นได้เกินกว่า 2 ปีแล้ว ให้โจทก์ซึ่งฝ่าฝืนคำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลดังกล่าว สามารถนำคดีซึ่งตนถูกกระทำละเมิดมาฟ้องต่อศาลได้ ไม่ต้องห้ามตามวรรคหนึ่ง”

4. ปัญหาการเยียวยาหรือชดเชยค่าเสียหายสำหรับผู้ถูกฟ้องคดีโดยไม่สุจริต

เพื่อเป็นการลดภาระแก่ผู้ถูกฟ้องคดี และเพื่อให้สอดคล้องกับสิทธิของผู้เสียหายที่ได้รับการเยียวยาหรือชดเชยค่าเสียหาย และเพื่อให้ศาลมีอำนาจในการสั่งชดเชยค่าเสียหายแก่บุคคลผู้ถูกฟ้องคดีโดยไม่สุจริต ผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนะเพิ่มความไว้ในมาตรา 161/1 วรรคสาม ดังต่อไปนี้

“เมื่อศาลมีคำสั่งยกฟ้องเพราะเหตุตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลมีอำนาจกำหนดค่าเสียหายจากการฟ้องคดี โดยไม่สุจริตของโจทก์ รวมถึงค่าใช้จ่ายในการต่อสู้คดี ค่าทนายความ ค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้ ค่าธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ให้กับผู้ถูกฟ้องคดีตามสมควร”

เอกสารอ้างอิง

ณัฐ จินตพิทักษ์กุล. “แนวคิด พัฒนาการ และการพิจารณาเรื่องการดำเนินคดีเชิงยุทธศาสตร์เพื่อระงับการมีส่วนร่วมของสาธารณชนในกฎหมายต่างประเทศเพื่อนำมาบังคับใช้เป็นกฎหมายในประเทศไทย.” วารสารวิชาการ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 8 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2563).

ดวงจิตต์ กำประเสริฐ. ประวัติศาสตร์กฎหมาย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย รามคำแหง, 2542.

“ประวัติความเป็นมา.” สำนักงานอัยการสูงสุด. [Online]. Available URL:

<https://www3.ago.go.th/cmiss/history/>, 2566 (กุมภาพันธ์, 8).

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน [Online]. Available URL: <https://www.amnesty.or.th/our-work/hre/what-udhr/>, 2566 (กุมภาพันธ์, 15).